

Rabobank

Rabobank Food & Agri

Kwartaalbericht Zuivel Q4 2015

Eerst marktevenwicht daarna hogere melkprijzen

In het derde kwartaal van 2015 zette de verwachte daling van de melkprijs verder door. Naar verwachting blijft de melkprijs ook in het komende kwartaal op het huidige lage niveau. De sterke productiestijging in Nederland en andere delen van de wereld kan niet door de markt worden opgenomen. Hierdoor is mondiaal de prijs voor grondstoffen gedaald en zijn voorraden gevormd aan zowel de vraag- als de aanbodkant. De prijs kan pas herstellen als er balans is tussen productie en vraag. Door het lage melkprijsniveau en verschillende hoge incidentele uitgaven (superheffing, lease, investeringen) komt de liquiditeitspositie van melkveehouders verder onder druk te staan. Daarnaast blijkt dat het algemene kostprijsniveau is gestegen. In de volatiele zuivelmarkt moeten melkveehouders continu inzicht hebben in liquiditeit en kostprijs om aan verplichtingen te kunnen blijven voldoen.

Dit kwartaalbericht gaat in op de bewegingen op de mondiale zuivelmarkt en geeft een verwachting voor de Nederlandse melkprijs voor het komende kwartaal.

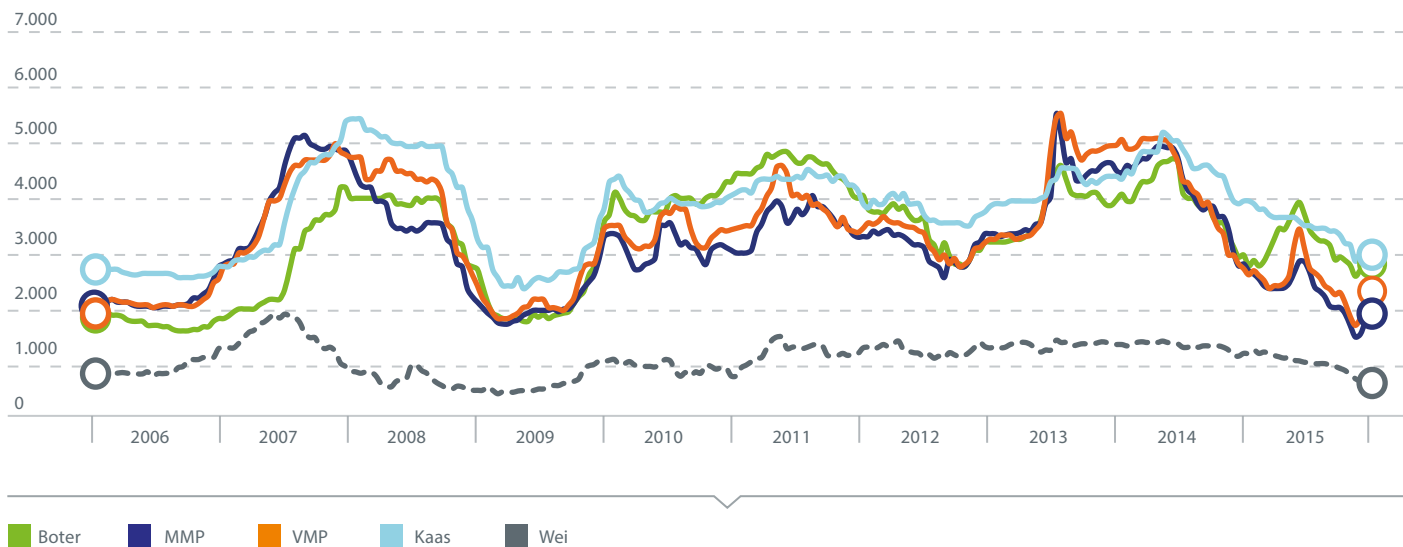
Terugblik: meer melk, lage prijzen en gestegen melkproductie

De reeds lage prijzen van basiszuivelproducten daalden in de eerste helft van het derde kwartaal nog eens met 12 tot 26%. Vanaf eind september is echter een licht prijsherstel zichtbaar. De prijzen van melkpoeders en boter eindigden ongeveer op hetzelfde niveau als in het tweede kwartaal. Kaas- en weiprijzen daalden met respectievelijk 11% en 28% (zie grafiek 1). Daarnaast bleef de vraag uit China en Rusland teruglopen. China en Rusland importeerden samen 27% minder in de maanden mei t/m juli in vergelijking tot vorig jaar. Voor het eerst tonen overige importeurs minder animo. Zij profiteerden de afgelopen 12 maanden van de lage prijzen en bouwden voorraden op. De handelsvolumes van de overige importeurs stegen met 5% over de maanden mei, juni en juli van dit jaar; in 2014 was dit nog 17%. Het totale handelsvolume over mei t/m juli daalde met 3,6%. Zowel aan de vraag- als aan de aanbodzijde is sprake van voorraadvorming.

De belangrijkste exporterende regio's produceerden in mei, juni en juli 2,1% meer melk in vergelijking met dezelfde periode het jaar daarvoor. Sinds de afschaffing van de melkquotering in april produceerde de EU 2,3% meer melk. Over de maanden mei t/m juli bedroeg de stijging zelfs 2,7%. Die groei kwam vooral uit Nederland, Ierland en Polen. De gemiddelde melkprijs in de EU bedroeg in augustus nog € 29,30 per 100 kg, maar er zijn grote verschillen in de regio.

Grafiek 1

Prijzontwikkeling basiszuivelproducten in USD/ton (fob Oceanië) t/m september 2015

Bron: USDA, Rabobank

Recente aankondigingen laten melkrijzen zien in de richting van € 25,00 per 100 kg. In de VS steeg de melkproductie in juli met 1,2%, in Nieuw-Zeeland daalde de melkproductie met 1%. De melkproductiegroei van de belangrijkste exporterende regio's lag in juli op 1,9%.

Ontwikkeling: lage Nederlandse melkrijzen

Na een kleine opleving begin dit jaar, daalden de Nederlandse melkrijzen gedurende 2015 gestaag. Inmiddels ligt de melkrijz sinds juli onder de € 30,00 per 100 kg melk. De gemiddelde melkrijz over de eerste drie kwartalen van dit jaar is € 30,60 per 100 kg melk. Sinds het einde van de quotering in april steeg de melkproductie in Nederland enorm. In de afgelopen zomer was zelfs een toename te zien van zo'n 10%. Deze stijging kan lokaal (Europa) niet geabsorbeerd worden door de markt, waardoor afhankelijkheid van de wereldmarkt groot blijft. Hierdoor is het effect van de lagere import door China en Rusland aanzienlijk.

De melkrijz wordt nog enigszins gecorrigeerd door de gunstige valutakoersen voor export. In de omringende landen was de productiestijging bovendien beperkt. De melkrijz nodigt de melkveehouders in deze landen niet uit om de productie te verhogen. In Nederland speelde, naast eerdere investeringen, het anticiperen op fosfaatregulering een belangrijke rol. Het is dan ook niet te verwachten dat hier de komende maanden de melkproductie minder hard stijgt. Op mondiaal niveau is dit inmiddels wel voor een deel wel het geval. Daardoor zijn op de mondiale zuivelmarkt de eerste tekenen van herstel van de balans zichtbaar. Zo bracht Oceanië in de aanloop naar het nieuwe seizoen zijn voorraden op de markt.

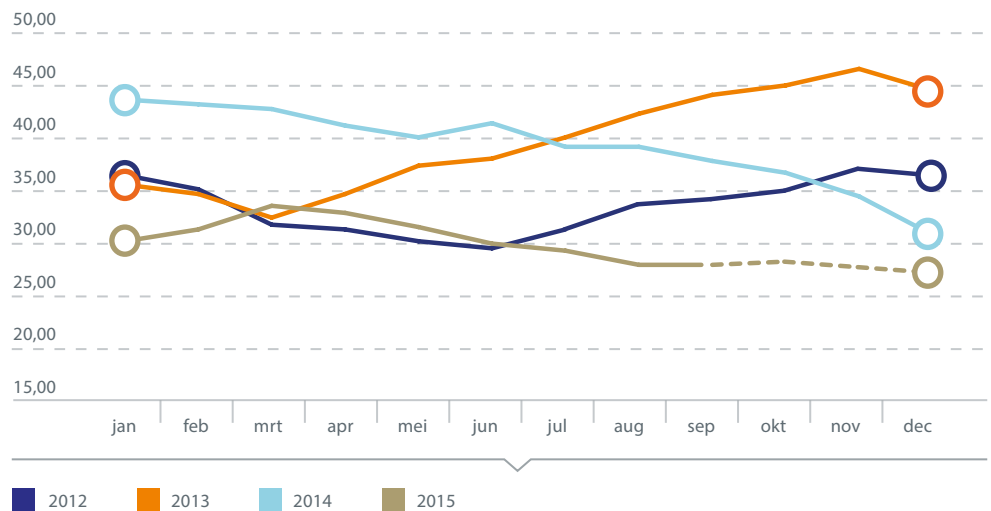
In onderstaande grafiek staat het verloop van de melkrijzen en de verwachte prijsontwikkeling. De seizoentoeslagen zijn in de melkrijz opgenomen. Door een gewijzigde uitbetalingssystematiek vanaf 2014 bij FrieslandCampina is het effect van de prijsontwikkeling beter zichtbaar.

Grafiek 2

Melkvoorschotprijzen RFC, DOC, Cono, Bel Leerdammer en Nemelco (gewogen gemiddelde excl. BTW)

Bron: FrieslandCampina, DOC, Cono, Bel Leerdammer, Deltamilk en Nemelco (gewogen gemiddelde) en de Rabobank.

Op basis van 700.000 kg melk, 4,41% vet, 3,47% eiwit, excl. 5,374% BTW, incl. seizoenheffing en -toeslag, kwantumtoeslag en heffing PZ, excl. Prestatietoeslag, weidepremie en nabetalings. Derde kwartaal 2015 zijn de verwachte voorschotmelkprijzen volgens de Rabobank.

Vooruitblik: marktevenwicht in zicht

Een nieuw marktevenwicht komt in zicht. De melkproductieontwikkeling in de belangrijkste exporterende regio's (surplusregio's) zal in de eerste 6 maanden van 2016 negatief uitpakken (-0.6%). Die daling komt vooral voor rekening van Nieuw-Zeeland en is het gevolg van de lage melkprijzen aldaar. Ook in Latijns-Amerika en de EU verwacht de Rabobank een daling van de melkproductie. De naar verwachting sterke El Niño kan leiden tot slechte weersomstandigheden in belangrijke productiegebieden (bijvoorbeeld droogte in Zuidoost-Australië, overtollige regenval in Noord-Argentinië). In combinatie met een bescheiden consumptiegroei in de exportregio's, zullen de voor export beschikbare volumes met 7% dalen in de eerste helft van 2016. Dit alles zal leiden tot een aanscherping van de markt. Maar voordat er daadwerkelijk prijsherstel optreedt, zullen eerst de opgebouwde voorraden van vooral melkpoeder opgesoupeerd moeten worden. Hiervoor is een groot gedeelte van het eerste halfjaar nodig. Daardoor wordt het eerste bescheiden prijsherstel pas laat in het eerste kwartaal verwacht. Aan het eind van het tweede kwartaal in 2016 zal het herstel echt goed doorzetten. Het prijsplafond zal mede bepaald worden door de ontwikkelingen op de valutamarkt en de minder prominente rol van China als best betalende importeur. De Chinese importen zullen in de eerste helft van 2016 stabiel blijven, maar zeker niet stijgen. Andere importeurs zullen bij een VMP-prijs van boven de USD 3400 per ton afhaken.

Verwachtingen voor het vierde kwartaal van 2015

De Rabobank verwacht dat in het vierde kwartaal van 2015 de melkprijs op het huidige lage niveau blijft. Hierbij kan nog een kleine neerwaartse correctie plaats vinden. Het hoge productieniveau in Nederland blijft waarschijnlijk de komende maanden in stand, terwijl de consumptie in Europa slechts beperkt toeneemt. Herstel van de euro maakt export van melkproducten moeilijker. Nederland is hierdoor afhankelijk van het herstel van de mondiale zuivelmarkt. Aan de vraagkant is er vanuit Rusland weinig te verwachten, vanwege de slechte economische situatie in dit land. China is ook nog altijd niet terug op de markt. In andere delen van de wereld – zoals Zuidoost-Azië, het Midden-Oosten of

Noord-Afrika – ontstaat wel meer vraag. De lage oliepijzen en de sterke dollar kunnen echter ook zorgen voor vraaguitval.
 In Nederland stijgt de melkprijs pas als de mondiale balans wordt hersteld. Naar verwachting klimmen in de loop van het eerste halfjaar van 2016 de Nederlandse melkpijzen weer uit het huidige dal.

Prijsverwachtingen	Vierde kwartaal 2015
Basiszuivelproducten internationale markt	↔
Nederlandse melkprijs	↔

Legenda: ↑ opwaartse trend   ↔ stabiele trend   ↓ dalende trend

Bron: Rabobank

Liquiditeit van melkveehouders

De Rabobank ziet grote verschillen in de liquiditeitspositie van melkveehouders. Ondernemers die verwachten een melkprijs van onder de € 30,00 per 100 kg gedurende een halfjaar niet op te kunnen vangen, doen er goed aan de verwachte tekorten in beeld te brengen. Samen met de Rabobank kan dan gezocht worden naar een goede oplossing. Voor melkveehouders is het van belang om te weten hoe het tekort is ontstaan. Oorzaken kunnen incidenten zijn, zoals de superheffing, hoge leasekosten of gedane investeringen eerder dit jaar of eind vorig jaar. In dat geval is het mogelijk om een maatwerkoplossing te zoeken. Als het tekort is ontstaan als gevolg van een hoge kostprijs, is het verstandig een plan te maken hoe dit structurele tekort opgelost kan worden.

Vooralsnog blijft de melkprijs relatief laag. Eerder dit jaar leek de ruwvoerpositie nog krap. Inmiddels is duidelijk dat er veel is geoogst en dat de mais er goed bij staat. Dit resulteert in lagere ruwvoerprijzen. Ook de prijzen voor krachtvoer zijn gedaald. Dit geeft enige ruimte voor melkveehouders. De gemiddelde melkprijs komt in 2015 uit op circa € 30,00 per 100 kg. Ter vergelijking: in 2009 was de gemiddelde melkprijs circa € 26,00 per 100 kg. Toch blijkt dat de huidige situatie minstens zo moeilijk is als in 2009. Dit komt doordat de integrale kostprijs in de afgelopen jaren is gestegen. Focus op kostprijs blijft in de huidige volatiele markt daarom van essentieel belang.

Meer informatie

Het kwartaalbericht Zuivel Q4 2015 heeft een tijdshorizon van drie maanden en is gebaseerd op het Rabobankrapport 'Dairy Quarterly Q4 2015'. Voor meer informatie over dit rapport kunt u contact opnemen met uw accountmanager van de Rabobank of met de samenstellers van dit Kwartaalbericht Zuivel Q4 2015.

Contactgegevens auteurs

Jan van Beekhuizen
 j.beekhuizen@rn.rabobank.nl

Kevin Bellamy
 kevin.bellamy@rabobank.com